

ملا فضل الدين

№8. Цѣна 12 к. МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

قستی ۱۲ تیک

С. БЫКОВА

Литог. С. БЫКОВА

شاگرد - آی میرزا ، باخ بزم ده دیز وارسن آرقوی اونیده برآز اوگرهک
 معلم - یوخ اولماز ! ترک دیلی اولماز ! اگرک یونی سوخام بوغاریگره.

آدریس: قلبیس، داویدوف کوچی لمره ۲۴.
Тифлис, Давидовская №24.
 Редакция журнала „МОЛЛА-НАСРЕДДИНЪ“
 تلفرام ایچون آدریس: قلبیس، ملا نصرالدینه.
Тифлис, „Молла-насреддинъ“
 اعلان قیمتی: ینلیت ایله قیاق صحیفده سطرئ
 ۱۰ قیک، دال صحیفده ۷ قیک آدریس ده گیشک
 حتی ۳ دانه یدی قیک لک مارقدرد.

قاقتازده و روسیهد: ۱۲ آیلئی ۵ - منات
 ۶ آیلئی ۳ - منات
 ۳ آیلئی ۱ - منات ۶۰ قیک
 اجیبئ مکتلرده: ۱۲ آیلئی ۶ - منات
 ۶ آیلئی ۴ - منات
 تک نسخسی ادارمزمده ۱۰ قیک،
 اوزگه شهرارده ۱۲ قیک.

البیات

﴿ آخوندک شرح حالی: ﴾

روس اولکسی مجتهد، نه خان یوق
 تکفیریه، فحشه باخان یوق
 خرگاهه سو کیمی آخان یوق

درد و غم و حزنه مستمند
 دوغری دیزمه گر هیندم

دیدارکز اوله گر میسر
 نقل ایلیهرم سیزه مکرر
 یخون ایویئی خدای اکبر

دینیزلره جای ریشخندم
 نقال حدیث و عطف یندم
 گیرمز حییه نیزه یندم
 دوغری دیزمه گر هیندم

« کسبیز »

سویله نیجه اولسیوم جگر خون؟
 گوزدن منی سالدی ملت دون
 اولمازئی قالان بو حاله مجنون؟

حسرتکش آتن، جای و قدیم
 دوغری دیزمه گر هیندم

سبز یلمه دگنر نه حاله قالدیم
 ایراندای یانوب، یانوب قارالدیم
 هم قاقتازه قارودیلاز یول آلدیم

بورداننه که عازم خوچندیم
 دوغری دیزمه گر هیندم

خلقئ آزدیویسدی نو هوسلر
 تائیسر ایله مبر فوجا نفسلر
 حتی آزالوب کههن پرستلر

من تازه دگل کههن یندم
 دوغری دیزمه گر هیندم

دیدارگه بک توفندیم
 دوغری دیزمه، گر هیندم

ایسر یوره گلم شنگله بسر دم
 بر ساعت اولا بر ایوده خدم
 بر ایله شرح محنت و غم

تا آکلباسان که پای یندم
 دوغری دیزمه گر هیندم

ای غلب مند ییسمبر
 ای تاج سرب، آ ملا چنبر!
 ایتمش منی چرخ دون مسلر

یچیجیمه درد، چون کنندم
 دوغری دیزمه گر هیندم

﴿ آغلاماق موسورمانه یولداشدر ﴾

بو سوزه هیچ شک یوخدر، دوغوردانه که یلهدر، و هیتده یله گوروروك، اگر ایانمیرسگر، باخک بو گونگی حالزه: مر، بر یرده که موسورمان وار، آغلاماقه اولاره یولداشدر. اودر که مجلسلرنگ هلسده آغلاماقدان عبارتنر. هله جماعتنگ چوخ پایی آغلاماقی دین و شریعت قییلنن حساب ایدوب، دیپورلر که: «آدی موسورمان اولانک گوزنگ یاشی و بورتک سبیلی هیتب گرک آخوس». حتی ایراند و قافزاک بعض دارالمؤمنین شهرلرنده گورورسک که تمزیهلردن باشقه، طوی مجلسلرنده مرثیه اوخودوب آغلیورلار. اگر مجلسلرده آغلامالارده، آلهه شکر که هانولک ایوینده دخیل، قمری، دلوز و غیر مرثیه سکتابلاری دولدر، آختام بوز باشی ینندن سورا، ایولک بویوگی مرثیه لی اوخویاجاق، کشفده قولاغ آسوب باشلیپاجاقلار آغلاماغه. مختصر، پروانه اوده عاشق اولان کیمی، ییزده آغلاماغه عاشقبک. اودر که آغلايه آغلايه آغلار گونره قالدیق.

هله بو آغلاماقلاردان علاوه ییزم موسورمان آروانلرنگ یاس مجلسنده آغلاماقلاری آیری بر ایشر: شهرده بر آدام اولن کیمی گورورسنگه عمله موئانن قباق بو بایوشلار ینیشوب آغلیورلار. اولونی یویوب تابونی حیاطلنن چچارماق ایستدیکنه زقررو کیمی تابوندن آسلبوب گنه آغلیورلار. اولونی دفن ایلدنن نیچه گون سورايه کیمی آروانلارگ چوخی اولی صاحبک ایوینده یویوب ایچمک لرندن باشقه گبجهلرده اوراده یاتوب ایولرینه گتیمبلر.

بر ایسکی گون آرا ساکتلندن سورا، برده گورورسک که قارا چاروشوبلر چکرنگه دستمسی کیمی قاپونی کسدیلر. بالام، نه خبردی، نه وار؟ بس اولونک جمهسیدر گنه گرک آغلیماق. غرض، فرخ گونه کیمی بو نوال ایله هر جمه ینیشوب اولاشوب داغلیورلار. ایله که فرخ گون تمام اولدی، اولی صاحبی کاسب و بی چیز اولسده، گرک بوج خرج قاپوب زنجیل چورک پیشبندیرسون و یاسه گلنلری قبر اوسته چاغرلوب اولاره پایلاسون. خلاصه، بر ایل باشه کیمی اولی صاحبک ایوی اولور بر زیارتگاه، آروانلارده اولورلار اورانک زقاری.

اوخویلمرزه باش آغریسی ویرمکنن قصدمز قلیس آروانلرنگ بایقوشقلارینی گوستریمکدر، بو سوزیمده شاهد آخاغهدی که حادثنی یازیم: کبچن هفتهلرده بر قلیسلیک باکوده اشقولاده اوخویان جوانه فزی مرحوم اولور. آنا آناسی گیدوب عزیز بالاسی دفن ایدوب، بر نیچه گونده تمزیه ساخیلندن سورا، ایولرینه قایموب اوز ایشرنه مشغول اولورلار. آنجاق قلیسک آروانلاری کهنه ویکیل اولوب، یاپشورلار بو یازیحلارگ یاحاسندن، و باشلبورلار اوز عادلترین، کبچن جمه گونی پللو قازانلاری سمدایسکن، آروانلارده یولوگ هوانه سلسرینی او قدر اوجایا قالدیریرلر که سسک گوجندن ایولک سفتی اوجوب توکولور یولارگ باشته. دوردی اولومجیل و نیچهسیده یونسگول صورتده یرالانورلار. یارالبیری باشلارنگ قانی آخا آخا آباریلار خسته خسته، یولارگ بالاریده قالور آغلیه آغلیه. ایندی صیطان بازارگ چوخ پایی مانه باتوب آغلیورلار. یازیشلار ایسکی

آی محرمگی آغلاماقدان تازه قورقارمشیدار که بو اینش باشلره گلدی. الله بولندان بدتریندن سالاسون.

(صیطان بازار چوجسی)

﴿ قرمانچ ﴾

ملا ارس زاده نك وای!... گنه مابندی وار یازدیننگ یوخ سوگی، «عننه» مابندی وار کونده چیقان غزته نك برجسی بوش کیچیمور بر کیچک مطلبک، بر سته مابندی وار!... (.....)

﴿ اوریشورغ خیرلری ﴾

ایشمحمد ایشانک ویردیگی دانوسک تبقجسی اولراق حکومت طرفدن «بوی» مدرسه سی قایدوب، «زندیق» مصلرک توفیق اولماسی و قازانه عالم جان و عبدالله حضرتلرنگ خانه لرنده بعض تفتیشلر اولدیخی خیرلر غزتهلرده درج اولونش ایندی. بو غم افزا خیر شایع اولان کیمی، چیلایین آخوند قرابلسیفندن، تومسکدن همزه آخونددن و پوریشک یویوچ کیمی اسلام دوست بعض حیمتلی ذالتردن «دیی و متقه» اداره سته نأسف تیغفرامری گلدی. بو مناسبت ایله دین مفت اربابیده آرتق دلگیر اولشلار.

کبچنلرده سیلر درام دستمسی طرفدن قاتارچه «قیامت» نام فاجیه نامشایه قویولوش اییدی. «اهل علمانی تحنیر ایدیرلر» دییه، بورا ملالاری بو خصوصه خیره خاتنه عریضه ویرمک ایستبورلر.

﴿ چاتموش مکتوبلر ﴾

آخاغه دی یازیلان یاریه ییچ آدریلی مکتوبلر قلیس پوچته خانه سنده قالور. اوکا گوره اوزیمزه لازم ییلدیگ که همان مکتوبلرگ عنوانلرینی عینا بورانه یازاق که موسورمان قارداشلار خبردار اولوب اوز مکتوبلارینی پوچتدن آلوسلار.

(۱) حضور موقورالسوروه سعادت دستور، باهرالتور، عمده انجار والاعیان آقای آقا شیخ محمد نجف الملقب به فخر الفاجرین ابن مرحوم المغفور البیرورخیرالحاج والمعتقین آقای آقا شیخ بزرگ المنطقس به خاقان الشعرا قد سره مشرف و مکتوف باد.

(۲) خدمت ذی سعادت قبده المحققین و زیدة الدقیبن اسلامیء فهای سر چشمه علوم ربانی جناب نجات مآب آخوند حاجی شیخ جمال الدین بن رضوان جابنگاه، علین آرانگاه الحاج کمال الدین الملقب به سلطان ذاکرین قد سره عالی مشرف و مکتوف باد.

(۳) خاکسبای عالم آرای ملاذلتفراف ملجا الفضا آقای میرزا نصرالله خان ده باشی خلف ارشد ارفع اشجع آقای عزتالله خان بهبهانی دام اقبالهم عالی مشرف و مکتوف باد.

﴿ اخطار ﴾

سمدی نك گلستانی نیچه مدتدر که بر یوزیندن یوخ اولوبس هرکس برینی ییلبرسه، ویا اوزینده وارسه، اداره مزه خبر ویرسون.

ارتقیر

۱۹۰۵ ده بیله اولدی

۱۹۰۳ ده برقیان فیه دوشدی

۱۹۰۰ هجی ایلده گنودن تاجوب گلنده

لاسنیز

۱۴ فروردین ۱۹۱۱ ده بیخس ایکی سا بر اینده ماسفارادی و پیرده

۱۹۱۰ ده بمقامه چاندی

۱۹۰۸ ده بوناسونده دوشدی

✽ دادی یوخدر ✽

هر یرده ییزیم حاجی غلامک آدمی یوخدر کاسب کیشدر، دولتی، هیچ برزادی یوخدر واردر نه پولی، ملکی، نه ده جاه جلالی اوزگه حاجیلر تک لده وار وزر وصالی آتجاق بودر عالمده اونک فکر و خصلی کیم حاجی حسن تک نه دورت آروادی یوخدر کاسب کیشدر، دولتی، هیچ بر زادی یوخدر

چوخندادی دوعوب فکرنه بر ماہ لفاق آلوده اولوب عشقه بر حور جهانک وارایده اوچ آروادی یوز یاشلی جوانک

اصلا اوچی تک برجه قیلک دادی یوخدر کاسب کیشدر، دولتی، هیچ بر زادی یوخدر

لاب فونودمدر سوودیگی بو مؤمن پاک اللره قالوبدر یاخسی سینهسی چاکک هانی دانی سالیب باشه جانی هلاکک

وار فرضی یارین گوره، نه امدادی یوخدر بیچاره یازیق ییزلسی قندی، زادی یوخدر

موللا! نه دی بس، چارمی بو درد نهانک اینتکیمی سزمن ایکی اوچ آرواد آلانک دیوانه سیر حاجی؛ او لیسلائی زمانک

آدی، دادی، امدادی اولک آروادی یوخدر کاسب کیشدر، دولتی، هیچ بر زادی یوخدر « شهدی سزم قلی »

✽ بر مکتوبک صورتی ✽

قلبدن دانا یاش کندنه اوروج بایراموف جنابلرنه شنبه ١٩ فورال ١٩١١

بو گون صبح بایرام نمازینی تازمه قیلوب قورتارمدم سنن بر تیغرام یئشدی که: اولغشک شهادتنامه سنن اورتی اداره روحا نهدن خبر ییلم، و یریری قلاس قبتازیا شاگردنن اورتی، بر نیجه کتاب گوندرم.

در حال گیتدیم بازاره، چونکه ییله شیلی خریستان مغزا لارینه اولور، و نمازالار هامیسی آجیق ایدی. کتابلاری آلدیم و سورا گیتدیم اداره روحانیه که شهادت نامه ن خبر ییلم، معلوم اولدی که (باری قبتان) بایرامی مناسبله، اداره روحانیه مسلمانان باغلیسر، و صباحه که یشته عزیز گوندر قطعاً باغلی اولاجاق. انشالله، اگر دوشنبه گونی مارتوونون کالتی ادارنک آجیلساغنه مانع اولماسه شهادت نامه نک نمرسین ییلوب، تیغرامله سکا خبر ویزدرم. کتابلاری یوچت ایله گوندردم.

مخاکم: جومری

✽ معانده کورد محمودلی اوپاستدن ✽

کعبین یازده آغ سینک اولغلی حاجی میر یوسف آغایه ایکی یوز قویون، دورت دموه، بش ایشک و یسدی مواتل

جماعت طرفدن تقدیم اولوناندان سورا آغا یووردی که: «من سر جلدی لم تمه ناراه یعنی هر کس منیم بدله بنشین سورنه، جهنم اودی گورمز. جماعت بو حدیثه اینانمیوب، تیغراق ایله سید یزدی جنابلردن سوروشدیلر. بو گونلرده جواب گلدی که: پلی، حدیث صحیحدر. اوکا گوره بو گون جماعت بقیشغ ایلوب قرار قویدلار که بو ایل یازده یایلاغه چجان زمان، آغا همت کی فرارایله یاغ و مواتل یسناغه گلهجکدر، او وقت جماعت هاموسی آرواد و کعبینی بدنلرنی آغانک مبارک بدته سوروشنلر که جهنم اودی اولاری یاندیرماسون.

امضا: جهنمن قورخان مؤمن

✽ تیغراف خبرلری ✽

بولتان — (نخجوان محالیدر) دونن گنجبه ذوالجناب بولتانلی ملا نوروزکا ایویته قوناق قالبوب؛ صبح تیزدن ملا بابا پیرینی زیارت ایدوب بر پارا سبایی اینلردن اورتی ماکو سرداری خدمته عازم اولدی.

چلقا — نوروز بایرامی یاخونلاشاغنه گوره ایراندان قاقازنه نیجه دسته میمون و ایسلان اولنادانلار بش یوز میمون و اللی ستدوق ایلان کبچیرتدیلر.

قتلیس — سلمان تاجرلری «فاق» مکتبنده اوخویان اوشا قلاک جیلاق و ایاق یالین اولمالقارلینی نظرده توتوب، تمجیلی بر اجلاس قوروب، مین مات پول یقوب اوشاقلاک هاموسه باشندان آیاغنه تازه لباسلر زاقاز ویردیله که بایرام گونی دولتی اوشاقلارنه یاخوب خجالت اولماسونلر.

الله ییله ملت آتالاریک باشین قویوب ایغنه دانی سالماسون. اوردو یاد — محرم قورتاردیندن ساققالار قرارماغه باشلادی. حانک قیمتی گون به گون ترقی ایدیر.

نخجوان — زویه مسجدنک قایریلوب قورتارمنه هشتاد دو قوز خان و پش بک اولومی لازمر.

✽ مهم اعلان ✽

محترم اوخوجیلرهر معلوم ایدیم که مشهور موسیقی شناس و کبیاگر شهیر ایدب بی نظیلر و معروف میرزا اسماعیل حیقاویفک تازمه آجیدنی تریبه بدینه مکتبنده شاگردلر قبول اولونور، بو شرطیله که اوشاقلار ١٥ یاشندن آرتق اولماسونلار. حیچک شهادت نامسی اولماسه زبانی یوخدر. لاکن فردوسی نک دیدیگی نشانلر اونده اولمالیدر:

ابرو کمنه رستم، گیسو کند زال

مژگان تبرگیو، زسخ چه ییزنت

تعلیم اولونان درسلر: هر نوع موسیقی علمی، مثلا، عشق بازلق، شاهد بازلق، آتش بازلق، شمشه بازلق و غیرلری، لعیبات شمشه سی؛ ویروتشقا، بانک، دو قوز و غیرلری. خلاصه، هر فرح افزا سوزلر، شرقیلر، غریلر، تورکیلر و تشنیفلر هاموسی موجوددر.

آدریس: نخوده آغا کینیک طوبیله سنه ابراهیم بگک تهذیب اخلاق مکتبی.

بو خصوصه چوق ننگران اولوق. هر چند يقينتمز كه بو ايله
دسته لك بريسه ملحق اولاسيدر. بونسه ييله هر كس متار ايله
سلامتلك خبريني يوزه يازسه. اونى مشهدى غنى عمونك اوز حاشمه
تمام كيسه. نورا و حاسيله ييله بر حمامه قوتاق ايله حبييك.

« اقوال حكيمايه »

۹۴

از صده قارئين به زار آيد
« اين نياد » اگر بازار آيد
اسب لاغر ميان به كار آيد
روز ميدان نه گاو پرواى

۹۵

چغرا! از دانش تو عار مير
زله خلق زبهار مير
يا فرو مايه روزگار مير
كر نى بوريا شکر نخورى

« تبريزدن ملا نصرالدينه گوندريلن كاغذلارگ مفتشه: »

اي مفتش! يولالان كاغذلى آختراما چوق
حكم قنقش ايلين اشخاصى گيت قنقش قبل
قورخا، ياوروم؛ ملا نصرالدين عسك خانن دگل؛
خانن ملت اولان حكامدن توشوش قبل؛
(.....)

« بوچه قوطوسى »

تبريزدن يازوب مشروطه دن گلاراي ايدنه: اورگكي سيحما
قوزوم، اونيزده حاجى نجم الدوله اوز قويم شريفنه بو ايل مشروطه
محمولاتي آرز يازوبدر.

آغدامده «غريبه»: و اشاق اوسته دعوا ايلك، مسلمانك كه
خاصيتي در، آيزى خبر ياز.

عشق آبادان يارتيه بازلق خصوصته يازنه: اول، سنى آند
ويريرم كچين مرحلملكه زگم اشقلاشده اوخونان سبه زترة، كاغذگا
چينك گلگون. برده بو طور مهم مسئلله يوزه رجوع ايشه. ايندى
ايندى مسلمانلارگ ترى سويوبوب، تازه دن اولارگ قولاشه سس
سالما، يازيقلاز يورولوبلاز، قوى يير ياتوب دنجبولنر. آدم بو
طور مردم آزار اولماز.

موقى مدير: محمد على صدقى.

كچمهه تانلار مسجدينه ايرانلر امام احسانى ويزنه برجه
نفرده اولسون سست اعتقاد آداملاره بلوو ويرميدلر. هاردا كسه
و قرمزى اساقلا مؤمن وارايديسه تاوب، قولاغدن ياپشوب آياريدلر
مسجده و بلووى نو كوردلر قاغنه. بو جور آداملار تايلميلانه تلفراق
ايله اوژگه يرلردن گئوردريدلر. حتى ايشى اوچور قاعده ايله نو تدبير
كه همان مسجده ايران قوسولى آجدينى اسول حديد متدينك
شاگردلر نهه ويرميدلر. مسجدك قوتولوننده اولان ملا صادق مفر
سمنيك طلبه لرني هرگون چاغرئيدلر. اشقاق اسول جديدچيلرگ
گوزيك قاغنده اول، اول، برجه دفعهه كئيغ ايله مديدر. ايران
ديپلوماتلارنيك بويورماغنه گوره، بو تدبير اوشاقلاراي تازه قاعده و
ايشلردن ايگرنديرمكدن اورتى در كه اسول حديد مسكتبى دگل،
كهه آداملاره، ملالاره و قديم مكته لره رغبت و اطاعت ايسولنر.
په په په، ماشالله! ايرانلرگ دوغرو داننه ايله مسلمانچلق برجه
او كيشي لره ياراشور. الله مشروطه ايجاد ايدنهك ايويني يخون.
هر چند كه بعض ايرانليني ساراساخلا دويبر، اما گه جوخدر، ملا
ميمونك زحمتلرني نتيجه سز قاليبويدر.

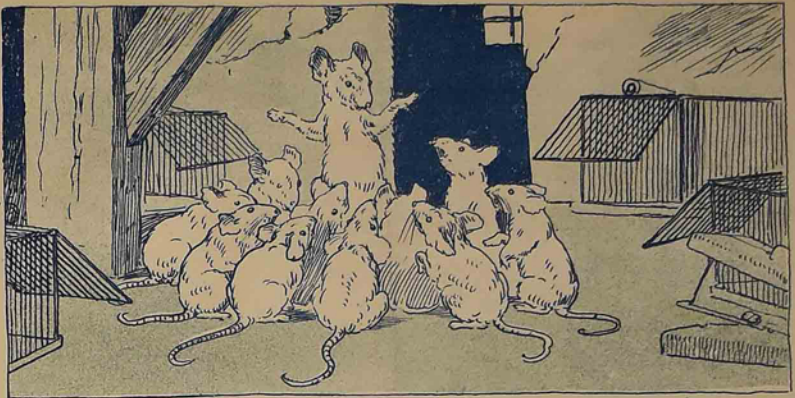
« خوليقانلارگ گوزى آيدين »

قارئين كرامه بر خدمت مفتخره اولماق اوزره، مشهور وطن
پورر بايا مرادلك (ياخود مراد بسلك) وادىء حرينه پنجى استبداده
عوانلى اثر گزيتى باجمعه خوليقانلاره، باخصوص (بمكنا) و (اعيان)
الحاصل عيوم عملة موقلاره توصيه ايديرزا كنديسى مجاناً اولدينى
كيبين زياده مرقا ايندلهر نهخته باشه بر ليرا احسان ايديلور.
محل فروختنى: نخوده دباغنه مسجده مشور و مقهور « اولولر
ماسازيتى» (آبان) كرومنك قانطورنه غزنسى محرر و مخبر
لرمن (خره نر) سولومون ايتدى به.

« منتظرلك »

كچين ايل بوتون مكهه گيكنلر ساق سلامت اوبولر نه قايديوب
آرود اوشاقلاريله گوروريدلر. يوللاره قبرياللارده بهشته حورى و
غلمانلارگ آغوشه آيلديلر... اما گوگچايده اولان ييزم عزيز دوستم
مشهدى حاجى غنىك گلگه مندئن ايندى به كيمي بر خبر ييلديك.

“غرامه فون وو”
آسيوني رنى شريسي
تقاز و زاقاسى شىهرلى، قليلنده، تالاوليسكى
پراسيقتده نمره ۹
محترم مشتريلرمزك اعتنا سئين تازه جاشلامش ذيلده كى
پلاستيقالاره جلب ايديريك:
اسلام عبدالله يوف مشهدى فضلى يوف باقرات
تقول باوايس مجيد يهودوف اى. آبيرفزه
اوجوز قيمته سايلان ساخته پلاستيقالاراي آلماندان
ساخلاماق ايجون مشتريلرمزك اعتنا سئين بوگا جلب ايديريك
كه پلاستيقالرده و آيارالارده بريم كارخاه مارقمزمه
«يازان ملانك» به اعتنا ايسولنر.
بو ايديريزيشتك سفا سنده
باكو، ملبوتيسقى كوچه، «يورويه» مهمانخانه سبه روبرو.
و قانقازك حامى معروف مغز لرنده.
طلب ايدك بريم مفته پريسقورانتى

- نادر اشتهار! بزدن طاعون سرایت اید پر دیوب انانلار بزی آدلیورلار،
ایندی نه سرانجامکز وار سه بیورون!

او شیر

آکیش کیفک باغ خلک سز یله نیشی اولاجاق،
دنیا ده سزه آفت توخو محبوب توخو نمارده.